

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: PNK.III.431.41.2019

Kielce, dnia 05-11-2019

**Pan
Zbigniew Kierkowski
Starosta Pińczowski**

Kontrolę problemową w trybie uproszczonym w Starostwie Powiatowym w Pińczowie ul. Zacisze 5, 28-400 Pińczów, w dniu 16 października 2019 roku przeprowadzili: Robert Jawor – kierownik Oddziału Kontroli w Wydziale Prawnym, Nadzoru i Kontroli Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach (kierownik zespołu kontrolnego) oraz Izabela Antoszevska – starszy inspektor w Wieloosobowym Stanowisku ds. Organizacyjnych w Wydziale Prawnym, Nadzoru i Kontroli Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach (członek zespołu kontrolnego) na podstawie pisemnych upoważnień do przeprowadzenia kontroli Nr 795/2019 i 796/2019 z dnia 14 października 2019 roku wydanych przez Dyrektora Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego.

Podstawa prawna do przeprowadzenia kontroli:

Na podstawie art. 2 pkt 1 oraz art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ w dniu 16 października 2019 r. w Starostwie Powiatowym w Pińczowie, w miejscach usytuowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej przeprowadzona została kontrola w trybie uproszczonym w zakresie realizacji wdrożenia przez powiaty znowelizowanej Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (zwana dalej Ustawą o npp)² w obszarach dot. sposobu upowszechniania wiedzy o działaniu systemu oraz organizacji i prowadzeniu punktów npp i npo.

¹ Dz.U. Nr 185, poz. 1092.

² t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 294 t.j.

STAROSTWO POWIATOWE w Pińczowie	
W P Ł Y N Ę Ł O	
dnia	2019 - 11 - 06 r.
L.	
Wydz.	

*Pielmatore
Kielce*

Zakres kontroli:

Sposób upowszechniania wiedzy o działaniu systemu oraz organizacja i prowadzenie punktów npp i npo obejmująca następujące obszary tematyczne:

- 1) upowszechnianie przez Powiat usługi wśród mieszkańców powiatu zgodnie z obligatoryjnymi formami przewidzianymi przepisami Ustawy o npp;
- 2) dostosowanie formy i miejsca wizyt do mieszkańców o różnych potrzebach oraz weryfikacja, czy informacja na ten temat była zamieszczona na stronach internetowych, w BIP i w punktach, z możliwymi formami obsługi;
- 3) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca;
- 4) wyposażenie lokali punktów;
- 5) wyposażenie poczekalni punktów.

Okres objęty kontrolą: 1.01.2019 – 16.10.2019 r.

Ocena działalności jednostki:

Wykonywanie zadań prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Pińczowie w zakresie przedmiotu kontroli oceniam **pozytywnie z uchybieniami**.

Ustalenia kontroli:

W ramach realizowanych zadań wynikających z Ustawy o npp Powiat Pińczowski zawarł umowy na prowadzenie tylko punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

Na terenie Powiatu Pińczowskiego funkcjonują dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej:

- 1) punkt prowadzony przez radcę i adwokata – w siedzibie Starostwa Powiatowego w Pińczowie, ul. Zacisze 5, 28-400 Pińczów, pokój 15A na parterze;
- 2) punkt prowadzony przez organizację pozarządową – Stowarzyszenie Sursum Corda - w siedzibie Starostwa Powiatowego w Pińczowie, ul. Zacisze 5, 28-400 Pińczów, pokój 15A na parterze.

Powyższe spełnia wymóg art. 11 ust 2 Ustawy o npp tj. *Powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, a połowę organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego, zwanej dalej „organizacją pozarządową”, z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz art. 11 ust.1a. Jeżeli na powiat przypadają dwa punkty, adwokatom lub radcom prawnym powierza*

się prowadzenie **jednego punktu**, a prowadzenie **drugiego** powierza się **organizacji pozarządowej**, która udziela nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w tym punkcie w zakresie czasowym wskazanym w umowie.

Starosta Pińczowski nie skorzystał z przysługującego mu prawa (art. 9 ust. 5 Ustawy o npp) do powołania pełnomocnika w celu koordynacji realizacji zadań wynikających z ustawy. Zarząd Powiatu Pińczowskiego Uchwałą nr 55/2019 z dnia 21 maja 2019 roku zmieniającą Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Pińczowie powierzył realizację zadań związanych z npp Wydziałowi Spraw Obywatelskich. Z kolei Starosta Pińczowski Zarządzeniem nr 19/2019 z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie zmian w Regulaminie Wewnętrznym Starostwa doprecyzował kwestie nadzoru i realizacji przedmiotowych zadań.

1. Upowszechnianie przez Powiat usługi wśród mieszkańców powiatu zgodnie z obligatoryjnymi formami przewidzianymi przepisami Ustawy.

Zgodnie z art. 8a Ustawy opublikowano listę prowadzonych punktów na stronie internetowej powiatu pod adresem: <http://powiat.pinczow.pl/porady-prawne,10,51,51,p.html> oraz na stronie BIP pod adresem: http://starostwopinczow.realnet.pl/page.php?kat_id=1&id=1223&parent_id=1223.

Powyższe informacje znajdują odzwierciedlenie w informacji zawartej na stronie internetowej prowadzonej przez Ministerstwo Sprawiedliwości: <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>.

Na podstawie informacji uzyskanych od Sekretarza Powiatu informacja o prowadzeniu punktów nieodpłatnej pomocy prawnej jest rozpowszechniana również w następujący sposób:

- w lokalnych mediach – np. w lokalnej telewizji, tygodnikach o zasięgu lokalnym – Tygodnik Ponidzia,
- na stronach tzw. social mediów tj. facebook Powiatu;
- na sesjach rady powiatu – radni byli informowani o utworzeniu takich punktów i proszeni o informowanie mieszkańców powiatu o możliwościach korzystania z usług npp;
- wśród uczniów, podczas wycieczek szkolnych do starostwa w ramach lekcji wiedzy o społeczeństwie;
- za pomocą ulotek rozprawdzanych po urzędach gmin powiatu pińczowskiego (dowód z kontroli nr 1 – Skan ulotki informacyjnej).

Powyższe informacje zawierały harmonogram wizyt, z imionami i nazwiskami osób udzielających porad, z podziałem na porady prowadzone przez punkt rządowy prowadzony przez radcę

i adwokata oraz punkt prowadzony przez organizację pozarządową. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywa się w punkcie w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu podczas dyżuru trwającego co najmniej 4 godziny dziennie (dowód z kontroli nr 2 – Harmonogram dyżurów).

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 2) Ustawy o npp, lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa obejmuje *nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów, o których mowa w art. 8 (...)*. Z kolei art. 8 ust. 3 Ustawy o npp wskazuje, że *Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się w punkcie (...)*. Ponadto w § 5. 3. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r.³ w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego jest mowa o tym, że: *W oznaczeniu lokalu określa się, czy jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna, w tym nieodpłatna mediacja, albo świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, w tym nieodpłatna mediacja, albo udzielana nieodpłatna pomoc prawna, świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, w tym nieodpłatna mediacja (...)*.

Z powyższych zapisów wynika, że oznaczenie punktu powinno być precyzyjne co do zakresu świadczenia usług, o których mowa w Ustawie o npp.

Na stronie internetowej Powiatu Pińczowskiego podano numer telefonu kontaktowego do punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz punktu świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Poza plakatem wywieszonym w gablocie na parterze budynku starostwa powiatowego, w pozostałych informacjach, (strona internetowa Powiatu, informacje wywieszzone na drzwiach punktu, ulotki) jest mowa o świadczeniu również nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Biorąc pod uwagę, że oba prowadzone przez Powiat Pińczowski punkty obejmują tylko nieodpłatną pomoc prawną, tak podana informacja, może wprowadzać w błąd mieszkańców powiatu co do zakresu realizowanych przez punkty usług. W związku z powyższym umieszczenie na informacjach zakresu usług, którego punkty nie prowadzą stanowi **uchybiecie**.

2. Dostosowanie formy i miejsca wizyt do mieszkańców o różnych potrzebach oraz weryfikacja, czy informacja na ten temat była zamieszczona na stronach internetowych, w BIP i w punktach, z możliwymi formami obsługi.

W art. 8 ust. 8 Ustawy o npp jest mowa o tym, że osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności

³ Dz.U. 2018 poz. 2492.

w komunikowaniu się, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się*⁴ może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Jednocześnie w art. 9 *Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 roku o języku migowym (...)* określono, że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowanie się, a za taką usługę należy rozumieć w szczególności wykorzystanie środków wspierających komunikowanie się. Jednocześnie organ administracji publicznej jest zobowiązany do upowszechnienia informacji o takiej usłudze, a obowiązek ten jest realizowany w sposób powszechnie przyjęty, w szczególności w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronach internetowych organu administracji publicznej i w miejscach publicznie dostępnych w tym organie. O powyższych możliwościach umówienia się na wizytę można dowiedzieć się z ulotki informacyjnej, informacji na drzwiach punktów oraz na stronie internetowej powiatu, z umieszczonego pod harmonogramem dyżurów załącznika o nazwie *Zasady udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego*. Natomiast w ulotkach informacyjnych, plakatach i na stronie internetowej w celu umówienia się na wizytę podano tylko numer telefonu. W art. 8a ust 3 *Ustawy o npp* jest mowa o tym, że lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa, którą prowadzi i aktualizuje Starosta, winna zawierać informacje o sposobie dokonywania zgłoszeń nie tylko poprzez telefon ale również, w miarę możliwości informacje umożliwiające dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Ponadto w rekomendowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości na stronie <http://darmowapomocprawna.ms.gov.pl> wariantach oznaczenia punktów w części dot. możliwości zapisów jest wskazanie obok numeru telefonu również maila, jako sposobu, w jaki można się umówić na wizytę. Z powyższego można zatem wywodzić, że również Minister Sprawiedliwości, który zgodnie z art. 16 *Ustawy o npp*, dokonuje oceny wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej uznał, że wskazanie adresu e-mail jako sposobu umawiania się na wizytę jest istotne z punktu widzenia zapewnienia jak najlepszego dostępu do usług świadczonych w punktach. Dlatego wskazanym byłoby umieszczanie na informacjach o usługach npp. również takiej formy umówienia się na wizytę.

Ponadto na plakacie nt. oferty npp brakuje informacji o zapisach w innych formach niż telefon - dedykowanych osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się oraz informacji

⁴ Dz.U. z 2017 r. poz. 1824.

o sposobie zgłoszeń na wizyty osób z trudnościami w komunikowaniu się. Brakuje również informacji o możliwościach wsparcia usług dla grupy osób z niepełnosprawnościami za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość; poza punktem, w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się; poza punktem, w miejscu, w którym zapewnia się możliwość skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego, w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej. W związku z powyższym wskazane byłoby, aby również na plakacie, który znajduje się w budynku Starostwa Powiatowego zawarto informacje o możliwościach organizowania wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach, w tym mających problemy z komunikowaniem się.

Jednocześnie z wyjaśnień udzielonych przez Sekretarza Powiatu wynika, że osoby z problemami w komunikowaniu się mogą umówić się na wizytę w punkcie npp za pośrednictwem strony głównej powiatu, która jest dostosowana do kontaktu z osobami z trudnościami w komunikowaniu się, a powiat ma zawartą umowę cywilno-prawną z tłumaczem języka migowego, który jest również do dyspozycji punktów npp.

Kontakt z urzędem odbywa się za pośrednictwem narzędzi współczesnej komunikacji, w szczególności poprzez:

- a) korzystanie z poczty elektronicznej – starostwo@pinczow.pl
- b) korzystanie z elektronicznej skrzynki podawczej, umieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu,
- c) przesyłanie faksów nr 41 35 760 07

W związku z powyższym, w ocenie kontrolujących, dla zwiększenia przejrzystości i ułatwienia umawiania się na wizytę osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, należałoby zawrzeć adres kontaktowy poczty e-mail bezpośrednio na zakładkach dedykowanych npp. na stronach internetowych BIP i Powiatu oraz ulotkach informacyjnych i plakatach.

Ponadto, w przypadkach gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniego zapisania się, osoba taka jest również przyjmowana, o ile w danym dniu harmonogram wizyt nie jest pełny. Taki sposób postępowania został przyjęty w niesformalizowanej formie z wykonawcami usług npp. Powyższe ułatwia korzystanie z usług npp, np. osobom starszym, które będą miały trudność z ponownym przybyciem lub osobom, które miały obiektywne bariery w zapisaniu się np. bezdomni, osoby nieposiadające telefonu.

3. Dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca.

W kwestii rozlokowania dyżurów na obszarze powiatu stwierdzono, że zarówno punkt nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez radców prawnych/adwokatów, jak i punkt nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez organizację pozarządową, znajdują się w siedzibie Starostwa Powiatowego w Pińczowie w tym samym pokoju 15A, z którego radcy prawni/adwokaci oraz organizacja pozarządowa korzystają naprzemiennie. Jednocześnie z rozmowy z Panią Sekretarz Powiatu Pińczowskiego wynika, że władze gmin z powiatu pińczowskiego nie zgłaszały potrzeby prowadzenia dodatkowych punktów na ich terenie. Ponadto mieszkańcy powiatu nie zgłaszali zapotrzebowania na zlokalizowanie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w miejscu innym, niż budynek Starostwa Powiatowego. Budynek ten wyposażony jest w podjazd dla wózków inwalidzkich, umożliwiając korzystanie z punktu osobom z niepełnosprawnościami. Lokal ten znajduje się na parterze budynku w dobrze oznakowanym miejscu, przy wejściu głównym.

Punktualność rozpoczęcia dyżurów, jak i ich zakończenia sprawdzana jest przez pracownika starostwa, odpowiedzialnego za koordynację zadań dot. npp., poprzez naoczną weryfikację rozpoczęcia i zakończenia dyżurów w wyznaczonych w harmonogramie godzinach.

4. Wyposażenie lokali punktów.

Przeprowadzono oględziny punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, prowadzonych przez powiat pińczowski. Oględzin dokonano w obecności pracownika jednostki kontrolowanej – specjalisty ds. społecznych i zdrowia w Starostwie Powiatowym w Pińczowie, który odpowiada za nadzór nad pracą punktów. Oględziny wykazały, że punkty nieodpłatnej pomocy prawnej są oznaczone prawidłowo (dowód z kontroli nr 3 - protokół z oględzin).

Pokój przeznaczony na punkt nieodpłatnej pomocy prawnej jest odpowiednio przystosowany do świadczenia tej usługi. Pomieszczenie zapewnia dyskrecję i poufność, jest wyposażone w bezpiecznie zamykane meble, komputer z zainstalowanym edytorem tekstów, Internetem, przeglądarką internetową i programem obsługującym pocztę elektroniczną. W lokalu znajduje się drukarka, telefon stacjonarny, biurko, krzesła i materiały biurowe. W kwestii bazy aktów prawnych ustalono, że prawnicy mają dostęp do Internetowego Systemu Aktów Prawnych, znajdującego się na stronie Sejmu, korzystają z innych źródeł dostępnych powszechnie w Internecie lub z własnego oprogramowania.

5. Wyposażenie poczekalni punktów.

W poczekalni zostały wywieszane: plakat informujący o funkcjonowaniu punktu, informacja o rodzaju świadczonych usług, harmonogram działania oraz informacja dotycząca danych kontaktowych. Znajduje się też tam widocznie oznaczona, nieprzezroczysta, zamykana na klucz urna, do której można składać *Karty Nieodpłatnej pomocy prawnej* tzw. „Karty pomocy”, wręczane interesantom podczas wizyty (dowody z kontroli od nr 4a do 4f – dokumentacja fotograficzna poczekalni punktów) W związku z tym, że w punktach prowadzona jest tylko nieodpłatna pomoc prawna punkty nie są wyposażone w *Karty Nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego* oraz *Karty Nieodpłatnej mediacji*. W poczekalni dostępne są również ulotki informacyjne na temat świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej.

Natomiast brakuje *Karty Poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem*, co stanowi **uchybiecie**. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w § 5 ust. 4. pkt 3) określono, że: *W miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego udostępnia się:*

- 3) *karty informacyjne poradnictwa dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnej mediacji, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o ile jest świadczone w danym powiecie, a także poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.*

Z powyższego wynika, że *Karty Poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem* są obligatoryjne bez względu na charakter świadczonych w punkcie usług.

Dokonano wpisu do książki kontroli pod pozycją Nr 9/2019.

Przedstawiając powyższe ustalenia oraz stwierdzone uchybienia wnoszę o:

1. Zawarcie w każdej z informacji promujących korzystanie z usług punktów informacji o zapisach w innych formach niż telefon – dedykowanych osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się oraz informacji o sposobie zgłoszeń na wizyty osób z trudnościami w komunikowaniu się; informacji o możliwościach wsparcia usług dla grupy osób z niepełnosprawnościami za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość; poza punktem, w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się; poza punktem, w miejscu, w którym zapewnia się możliwość skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego, w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej.

2. Zawieranie w informacjach dotyczących rodzajów punktów prowadzonych w Powiecie rzeczywistego, powierzonego w umowach z wykonawcami, zakresu usług oferowanych przez te punkty.
3. Dodanie adresu kontaktowego e-mail, pozwalającego umówić się na wizytę w punkcie, bezpośrednio na zakładkach dedykowanych npp. na stronach internetowych BIP i Powiatu oraz ulotkach informacyjnych i plakatach.
4. Udostępnienie w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego *Karty Poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem*.

Pouczenie.

Informuję, że w myśl przepisów zawartych w art. 52 ust. 5 ustawy o Kontroli w administracji rządowej Kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko, co nie wstrzymuje realizacji ustaleń kontroli.

Podpis
Agata Katarzyna Wojtyszek
Wojewoda Świętokrzyski